

Tárgyak:	Bortnyik Sándor: A pacsirta halála
Intézmény:	Herman Ottó Múzeum, Miskolc Görgey u. 28. 3529 Miskolc +36 46 560 170
Gyűjtemények:	Kövesi Gyűjtemény
Leltári szám:	HOM_KGY_KI_2016.40.

Leírás

A hatvanas-hetvenes években Bortnyik számos korábbi, a húszas években született, de időközben elveszett művéről készített replikákat vagy átdolgozásokat az avantgárd és a Bauhaus iránt akkoriban megélnkülő külföldi érdeklődés hatására. Ez a tevékenység ellentmondásban állt a modern művészetet bíráló festő kultúrpolitikai attitűdjével, s olykor talán nem volt mentes a manipulációtól sem, amikor Bortnyik valamely, fotó alapján újra megfestett képét dátum nélkül hagyta, megnyitva a lehetőséget a visszamenőleges datálás előtt. A pacsirta halála című festmény azonban jól példázza, hogy született ekkoriban olyan átdolgozás is, amely egy korábbi művet megváltozott jelentéssel és korrekt datálással idézett fel, annak sajátos kritikájaként. A pacsirta halála egy 1929-es konstruktivista szellemiségű kompozícióból, A festő című képből indul ki. Míg ott az emelkedett ráció szellemétől inspirált absztrakt, geometrikus jellegű térszervezésen van a hangsúly, addig itt minden ilyesmi eltűnik és az elvont, érthetetlen képpel bíbelődő festő képletes bezárultsága kerül előtérbe. Az alak egy festőien üres és homályos térben áll, háttal a nézőnek, a vásznán tükröződő képzelődéseibe merülve, egy kalitkában lévő halott madárral, amelynek pusztulásáról mintha nem is vett volna tudomást. Molnos Péter összegzését idézhetjük a képszerűen megfogalmazott üzenet kapcsán: az absztrakcióban elmerülő, a valóságtól eltávolodó alkotói szemlélet a művészet halálát jelenti. Felvethető ezzel összefüggésben, hogy a mű – kissé ironikus címével és motívumával – a magyar festészet egyik közismert darabjára, A pacsirat című Szinyei-képre is utal, közvetetten a természetelvű festőiség hanyatlására, mely különösen a századeleji avantgárd „felforgató” tevékenységével következett be.

Alapadatok

Anyag/ Technika:

Vászon / Olaj

Méret:

70 x 50 cm

Események

Gyűjtés	mikor	
	ki	Kövesi István (1911-1981)
	hol	Budapest
Festmény készítése	mikor	1963
	ki	Bortnyik Sándor (1893-1976)
	hol	

Kulcsszavak

- avantgárd
- festmény

Szakirodalom

- Bakos Katalin (2018): Bortnyik Sándor és a Műhely. L'Harmattan Kiadó, Budapest
- Molnos Péter (2013): A titkos gyűjtemény. Kieselbach Galéria, Budapest